



## Megmozdult Levelény

Levelényt nem lehet elfelejteni. Öt évvel ezelőtt jártam itt először, akkor úgy látszott, a maradványok majorka. Dísztetnek ajánlottam grófi világot idéző filmekhez. Ocsó díszletnek, mert itt megmaradt a víz előtti uradalmi bikaisztálló is, az egymás mellé ragasztott cselédházak is itt állnak, és talán itt maradt meg legtovább a régi cselédkébe belevert alázatosság is. Itt sajtult belém, hogy az alázatosság megaláztatás. Pedig csak az öles szarvú ökrök szekereiről köszöntek rám. De ekkorát és ennyire érdemtelennül nekem még nem köszöntek. Mi lesz Levelényből? A nadrágszíj szélességű betonutacska — áldás volt akkor, most veszélyes útszakasz — ide hozza a civilizációt, vagy a levelényeket viszi el. Ezzel a kérdéssel jöttem ki akkor a majorból.

Ilyen szép házért, a mostani körülmények között, az sem sok. — De számítsa hozzá, hogy itt sógor, koma, jó barát, mindenki segít. Pénzt csak azért adunk, amit mi nem tudunk megcsinálni. — Nem sajnálja Levelényt? — Még eddig egy percig nem jutott eszembe, hogy sajnálni kéne. Pedig a fiatalágát töltötte ott. — Azt hittük, akkor gazdálkodunk jól, ha nagyobbak a kazlak és több silónk van. Azóta akkorát változott a világ, mi mást tehettünk, ahhoz kell igazodnunk. — Horváth Mihály, a mostani kerületvezető részletes tájékoztatást ad arról, mennyit változott. Lucernát termel a gazdaság, ha megunja a föld, búzáat tesznek helyébe. A lucernából lucernaliszt lesz a szarítóban. Az itteni népek egyszerűen csak gyárnak mondják az egy év alatt 70 ezer mázsa lucernalisztet adó szarítót. — Ide kevesebb ember kell.

### ELHÚZ AZ ISKOLA

A bikaisztálló üres. Ennek a tövében üldögélt akkor fülhúzóztó lábakkal Lukács József, és egymás mellé ragasztott cselédházak is itt állnak, és talán itt maradt meg legtovább a régi cselédkébe belevert alázatosság is. Itt sajtult belém, hogy az alázatosság megaláztatás. Pedig csak az öles szarvú ökrök szekereiről köszöntek rám. De ekkorát és ennyire érdemtelennül nekem még nem köszöntek. Mi lesz Levelényből? A nadrágszíj szélességű betonutacska — áldás volt akkor, most veszélyes útszakasz — ide hozza a civilizációt, vagy a levelényeket viszi el. Ezzel a kérdéssel jöttem ki akkor a majorból.

— Először az iskola. Az iskolára. Első az iskola. Azt szeretném, hogy a gyerekeim már ide járhassanak a faluba. — Bejött velem az egykori libalegőre Vajda Gáspár is. Miért sürgősebb most, mint öt évvel ezelőtt? — Első az iskola. A második gyerek összel indul az első osztályba. Biciklivel hordja föl a feleségem a faluba, hetenként háromszor, az előkészítőbe, ne érezze majd később, hogy ő a majorból jött. Nehéz hordani, mert kettőtől ötig várhat rá, de ilyen a mai világ: első az iskola. — Vajda Gáspár traktoros, Lukács József targoncakezelő. Mivel segít a gazdaság? — Az OTP meg a gazdaság kölcsöne együtt 120 ezer forint. Ennyiből nem lehet házat építeni még Bakson sem, de ha 60—80 ezerrel megtoldjuk, lesz belőle valami. Lukács József tovább mondja: — Nyomta a járművet, a gazdaság, hordtam az anyagot, alig győztem. Volt úgy, hogy három-négy jármű is nekem dolgozott egyszerre. Ha 200 ezret számolunk

A „gyár” hozta tehát a változást. És a fölismérést is.

### MIKULA SÁNDOR

Azért írom föl címmek öt évvel ezelőtti ismerősöm nevét, mert róla mondják, nem mozdul. Vannak páran — mondják bent —, akik itt akarnak maradni. Kérdezzük meg azért Mikula Sándort! — Maga is evvel kezdi? Egyéves korom óta én itt lakom, ha eddig jó volt, kibírom ezután is.

Aki csak eddig jut vele, könnyen rámondhatja: megátalkodott ember. Ne legyintsünk rá, beszéljünk inkább. — Engem a négy család úgy megmozdított, hogy nem tudok építeni. A kisebbik lányom még itt van, neki se mondhatom, most áll félre, várj a sorodra, mert most mi következünk. Nem mi következünk, a gyerek következő, ez a törvény. Szép törvény, de beszéljünk tovább. — Néztem én a faluban nekem való házat, kettőt is találtam. Nekem pénzem sincsen, de ha annyit adna a gazdaság, amennyit másnak, meg tudnám venni. Gondoltam, szólok is, de azt mondja a baksi ember, ő három hónapig nem vár.

Közről nézve egészen más a megátalkodott ember. Szóljunk csak Adorjányi Kálmánnak! Mondja meg ő a baksi embernek, hogy az a pénz biztos, mert a gazdaság adja. Ne alkudjon más a házra. — Így egészen más. A fejsem se fájna Levelényért, ha sikerülne. — Most azzal jövök ki a majorból, hogy elfogy lassan. Lassan — mondom, mert már régén fogyhatott volna. De most megindult. Sok segítség, sok türelem kell hozzá. Horváth Dezső

## Készülődés a tavaszi BNV-re

A Budapesti Nemzetközi Vásárpontban a Masped kihelyezett kirendeltsége napról napra nagyobb erők bevetésével szállítja a tavaszi BNV dekorációs anyagait, termékeit, óriási gépeit. Az építők már az utolsó simításokat végzik a „D” jelű csarnok több mint 5000 négyzetméteres első szakaszában, ahol az energiatermelő és villamosgép-gyártó ipar újdonságait állítják ki. A hazaiakkal együtt eddig 25 ország több mint 1500 kiállítója jelentkezett a tavaszi BNV-re, s a szakosztásoknak megfelelően nyolc szakcsoportban mutatják be a műszeripar, a híradástechnika, és számítástechnika, az energiatermelés, a fémme-

## Fiatal műszakiak klubja

Megalakult az MTESZ Csongrád megyei szervezétének ifjúsági bizottsága. Ez alkalomból tegnap, szerdán délután négy órakor a Technika Házában előadást rendeztek, amit dr. Benedek Tibor, a bizottság titkára nyitott meg. Üdvözölte a résztvevőket, köztük Kamenszky Pétert, az MSZMP Szege-

# A győzelem napja

Kerttel övezett kétemeletes házban, a karlsruhi német hadmérnöki iskola egykori éttermében gyűltek össze a szövetséges hadseregek parancsnokai, hogy fogadják az összeomlott III. Birodalom megbízottainak feltétel nélküli megadását. 1945. május 9-e, nulla óra volt. Öt év, nyolc hónap és 7 nap telt el azután, hogy a hitlerista csapatok azon a végzetes szeptemberi hajnalon megindultak Lengyelország ellen.

Amikor Zsukov marsall felszólította Keitel tábornagyt, hogy írja alá a fegyverletételi okmányt, Hitler egykori jobbkeze bizonytalan léptekkel indult a zöldposztos asztalhoz. „Monoklija leesett a szeméről, és zsinórján függve maradt. Arcának piros foltok jelentek meg” — emlékezett vissza Zsukov. Negyvenhárom perccel később befejeződött a feltétel nélküli fegyverletételtől szóló okmány aláírása. A német küldöttség elhagyta a területet. Így ért véget a példátlan véradozatok követelő II. világháború Európában. Kint dörögtek a győzelmet jelző ágyúk.

A Föld akkori lakosságának nyolcvan százalékát érintette a háború, 1700 millió embert. A különböző hadseregekbe behívtak száma meghaladta a 110 milliót. Az emberiség hálátelt szívvvel ünnepeit, hogy oly sok szenvedés után megszabadult a náci hadseregtől, a zsarnokságtól. Általános volt a remény a győztes koalícióban. Bár egész Európát romok borították, mindenki bizott abban, hogy végre valahára felvirradt az alkotó béke hosszú korszaka. A háború terheinek oroszán részét a Szovjetunió viselte. Népgazdasága rendkívül súlyos csapásokat szenvedett az 1941—42-es német előnyomulás során. Embermilliókat költöztettek át Keletre. Alig három hónap alatt több mint 1360 nagy, többnyire hadiipari vállalatot helyeztek át. S a szovjet népgazdaság nemcsak kibírta a roppant nyomást, hanem 1943-tól lényegesen magasabb termelési eredményeket ért el, mint a háború előtt.

Miben áll a Szovjetunió győzelmének világtörténelmi jelentősége? Mindenekelőtt abban, hogy a szovjet nép kiállta a pusztulással fenyegető legnagyobb katonai próbatételt, megvédte szocialista hazáját, s áldozatos harcával megteremtette a lehetőségét annak, hogy az országok egész sora a társadalmi haladás, az új gazdasági-politikai rend építésének útjára lépjen. A Szovjetunió a Nagy Honvédő Háborúban aratot győzelmé feltárta az egész világ dolgozóit előtt a szocialista állam nagyságát és legyőzhetetlenségét.

A fasizmus fölötti győzelemben a Szovjetunió volt a főszerep. A Vörös Hadsereg a háború folyamán a fasiszta tömb 607 hadosztályát semmisítette meg. A hitleri Németország az összes többi fronton összesen 176 hadosztályt veszített. A győzelemben magától értendően meghatározott szerepe volt a nyugati szövetségesek fegyveres erőinek, gazdasági erőfeszítéseinek is. Anglia csaknem egy es-

tendőn keresztül egyedül harcolt Németországgal szemben, és igen jelentős sikereket ért el a német tengeralfeltároló-flotta meg-tizedelésében, az ellenség haditengerészetének megbénításában. Az Egyesült Államok Pearl Harbour után lépett be a háborúba, s az első időszakban a csendes-óceáni fasiszta ellenséggel, Japánnal állt hadban, de 1942 őszén már részt vett az észak-afrikai invázióban, majd az olaszországi hadműveletekben, s végül a nyugati partra szállás főerői az amerikaiak voltak.

Hősi harcot folytattak a nácizmussal szemben a fegyveres ellenállási mozgal-mak Jugoszláviában, Franciaországban, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Albániában, Görögországban, s különösen legendás hírt szereztek maguknak a szovjet partizánok. A háború utolsó szakaszában bolgár és román csapatok is részt vettek az antifasiszta háborúban.

A győzelem következtében új történelmi korszak kezdődött. Nemcsak olyan értelemben, hogy újabb országok szakadtak ki az imperializmus világrendszeréből, és indulhattak meg a szocialista fejlődés útján, hanem, hogy a tőkés országokban is új feltételek mellett bontakozhatott ki a dolgozó osztályok küzdelme, a gyarmati és függő országokban pedig megteremtődött a lehetősége a gyűlölt kolonialista uralom lerázásának. Harminc évvel ezelőtt tehát nemcsak a hitleri Németország és a militarista Japán szenvedett vereséget, hanem az imperializmus egész rendszere, olyan vereséget, amely történelmi méretekkel mérve kiheverhetetlen.

Az elmúlt három évtizedben a szocialista világrendszer olyan erővé vált, amely ma már döntően meghatározza az események további menetét. A szocialista világrendszer kényszerítette rá az imperialista vezető köröket a békes egymás mellett élés politikájának elfogadására, és a hidegháborúból lépésről lépésre átvette a világot az enyhülés korszakába. Ennek egyik legfontosabb területe éppen Európa, ahol korábban két világháborút robbantottak ki. Kontinensünkön most közeledik a befejezéshez az európai biztonsági és együttműködési konferencia, amelynek hivatása, hogy új, az enyhülés korszakának megfelelő biztonsági rendszert teremtsen Európában. E cél előmozdítását szolgálta a nemrég Brüsszelben, illetve Liège-ben megtartott második európai közgyűlés.

A világ népeit a győzelem 30. évfordulóján hálátelt szívvvel gondolnak azokra, akik életüket adták a szabadságért, a haladásért, a békéért. Eppen ez az élő emlékezet a biztosíték arra, hogy Európa népei sohasem engedik visszatérni a múlt gonosz szellemeit, és mindent elkövetnek a béke, a biztonság és az együttműködés korszakának, a fegyvertelen világnak a létrejöttéért.

PETHŐ TIBOR

## Ünnepi megemlékezések

Európa és a világ békeszerető népeinek egyik legnagyobb ünnepe május 9-e, amikor feltétel nélkül kapitulált a fasiszta Németország a győztes szovjet hadsereg és a szövetségesek előtt. Mint minden esztendőben, most, a harmincadik évfordulón is méltóképpen emlékezünk meg erről a napról ország-szerte és Szegeden is. Ma, csütörtökön délután fél 3-kor az MSZMP Szege

lékünnepségen Török József, Délelőtt 10 órakor a Dugonics városi pártbizottság első titkára mond beszédet. Holnap, pénteken a városi pártbizottság, a városi tanács, a népfőrd városi bizottsága és a fegyveres testületek koszorúzásra ünnepségeket rendeznek Szegeden. kezés és a hála virágait.

## Koszorúzások

A győzelem napja alkal-mából tegnap, szerdán koszorúzás ünnepségeket tartottak, Budapestben és vidéken azoknak a katonahősöknek a sírjainál, emlékművé-nél, akik a második világháború idején életüket adták

hazánk szabadságáért. A kegyeletes megemlékezések színhelyén mindenütt katonai díszegységek sorakoztak fel, csapatzászlóval.

Rákospalotán, a felszabadító harcokban elesett román katonahősök síremlékénél; Solymáron, az angol katonai temetőben a felszabadító harcok idején elesett angol, lengyel, kanadai, ausztrál és új-zélandi hősök emlékművé-nél; a Budaörsi úton a hős halált halt amerikai katonák emlékművé-nél, továbbá Harkányban a felszabadító harcokban elesett bolgár katonák emlékművé-nél és Beremenden a jugoszláv hős emlékmű-nél helyezték el a kegyelet, a hála és a megemlékezés virágait. (MTI)